



Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Dockes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; R. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr F. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Uit de Schrift: Leem in de handen van den pottenbakker (Jer. 18: 6). — Gedicht. — Kerkelijk leven: „Goed vrijgemaakt“. — Waardig geacht, smaadheid te lijden. — Maria, de moeder van onzen Heere Jezus Christus, 15. — De reis gaat niet door. — Polemieken inzake „Van

der Leeuw te Kampen“. — Polemieken inzake „Verbond“. — Op en om 't kerkplein: De kerk van David. — Rond de puberteitsjaren. — Aan een jongeren tijdgenoot: Het miezerig beetje? Accoord? Pardon! — Groninger Brieven. — Perschoouw. — Kerknieuws.

Leem in de handen van den pottenbakker

UIT DE SCHRIFT

„Zal Ik ulieden niet kunnen doen gelijk deze pottenbakker, o huis Israëls? spreekt de HEERE: zie gelijk leem in de hand des pottenbakkers, alzoo zijt gijlieden in mijn hand, o huis Israëls“. Jer. 18: 6.

De profeet Jeremia heeft geen gemakkelijke taak gehad. Hij moest in een tijd van afval van het volk des HEEREN het oordeel aanzeggen.

En daarom vond hij allen, die God niet vreesden tegen zich.

Want de kerk uit de dagen van Jeremia wilde maar niet gelooven, dat het met haar verkeerd kon gaan. Israël was toch het volk Gods en Jeruzalem toch de stad des grooten Konings en de tempel was toch in hun midden?

De HEERE zou zijn eigen volk toch niet verwerpen? Aan een volk dat in deze stemming leefde moet Jeremia trachten duidelijk te maken, dat God wel degelijk zijn volk kan straffen in zijn toorn.

Hij krijgt opdracht van den HEERE om te gaan naar de werkplaats van een pottenbakker. Hij gaat en ziet daar den pottenbakker aan het werk.

Hij maakte een werktuk op de schijven. Een grote schijf werd met den voet in draaiende beweging gebracht. Deze bracht een kleinere schijf ter hoogte van de handen in beweging. Daarop werd een klomp leem gelegd, dat door de handen van den vaardigen pottenbakker in den gewenschten vorm werd gebracht.

Niet altijd gelukte dat goed. Jeremia zag hoe een klomp leem misvormd werd. Toen kneep de pottenbakker den leemklomp in elkaar, begon opnieuw en maakte er een voorwerp van, dat naar wensch uitviel.

Dat beeld van pottenbakker en leem, dat vaker in de Schrift voorkomt, is wel in het geheugen van het kerkvolk blijven hangen.

Maar niet altijd wordt het in de rechte beteekenis verstaan.

Vaak verbindt men er deze gedachten aan: God is de pottenbakker en wij zijn leem in zijn handen, God is vrijmachtig met ons te doen wat Hij wil.

Heeft Hij van eeuwigheid besloten ons te maken tot kinderen des hemels, dan komt het altijd terecht. Maar heeft Hij besloten ons te maken tot kinderen der hel, dan is daaraan niets te veranderen. We moeten het maar nemen zooals het besloten is. We kunnen alleen maar lijdelijk afwachten.

Zóó maakt men van God een God van pure willekeur. En van Gods raad maakt men een noodlot. En van de menschen maakt men eerder Mohammedanen dan Christenen.

De HEERE liet Jeremia in dat beeld van den pottenbakker en het leem wat anders zien. Hij moest namens den HEERE tot het volk zeggen:

„Zal Ik ulieden niet kunnen doen gelijk deze pottenbakker, o huis Israëls? spreekt de HEERE: zie gelijk leem in de hand des pottenbakkers, alzoo zijt gijlieden in mijn hand, o huis Israëls“.

Israël zeide bij zichzelf: Met ons gaat het altijd

goed. Wij gaan nooit verloren. God kan ons nooit in den steek laten en verwerpen.

Maar Israël bedriegt zich zeer. Zooals de pottenbakker een stuk leem, dat misvormd wordt, samenknijpt, zoo werpt de HEERE zijn volk weg als het aan het door Hem gestelde doel niet beantwoordt.

Een volk dat God verlaat zal door God verlaten worden.

Maar een volk, dat zich bekeert zal door God gezegend worden.

Dat dit de beteekenis is van het beeld van den pottenbakker en het leem blijkt duidelijk uit de verzen 7—10.

Als God een volk bedreigt met oordeel en ondergang, als Hij spreekt van uitrukken en afbreken en verdoen, dan is dat geen onafwendbaar noodlot.

Want als dat volk zich van zijn boosheid bekeert, dan zal de HEERE berouw hebben over het kwaad, dat Hij het dacht aan te doen.

In de bekende „Petrus Canisius“ uitgave van de Heilige Schrift staat bij vers 7 een merkwaardige aantekening, die als volgt luidt: „Menselijke voorstellingen, om Gods absolute soevereiniteit en vrij beschiktingsrecht over de lotgevallen der menschen te schilderen. Natuurlijk verandert God nooit van besluit, en kan Hij geen spijt over zijn plannen hebben“.

Ik denk, dat deze aantekening hier niet ter zake is. Jeremia heeft het niet over een onveranderlijk besluit, maar over de handelwijze van God in den tijd. God doet zóó, als hier geschreven staat.

Een bekend voorbeeld hiervan vinden we in de geschiedenis van Ninevé.

Jona heeft in den naam des HEEREN aangekondigd, dat de stad binnen veertig dagen zal worden verwoest. Ze zal worden omgekeerd als Sodom en Gomorra.

De bewoners van Ninevé beven voor dat oordeel en onder leiding van den koning en de rijksgrooten vasten ze en bidden ze tot God en ze bekeerden zich van den boozen weg en ze zeiden: „Wie weet, God mocht zich wenden en berouw hebben, en Hij mocht zich wenden van de bittigheid zijns toorns, dat wij niet vergingen“ (Jona 3: 9).

Dan ziet de HEERE hun handelingen en hun bekeering en „het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet“ (vs 10).

Maar ook het omgekeerde kan gebeuren.

Als God een volk toezegt, dat Hij het zal zegenen, het zal bouwen en planten, dan gaat dit niet onder alle omstandigheden door.

Want als dat volk doet dat kwaad is in de oogen des HEEREN en naar zijn stem niet hoort, dan zal God berouw hebben over het goede, waarmee Hij gezegd had het te zullen beweldadigen.

Hoe kunnen menschen, die bij de Schriften leven, dit toch vergeten.

Want de Bijbel is vol van voorbeelden, die overeenkomen met dit woord uit Jeremia 18. Ik denk aan het boek Deuteronomium. Daarin geeft de HEERE aan zijn volk rijke beloften van tijdelijken en eeuwigen zegen. God heeft Israël verkoren als een volk des eigendoms, dat Hij wil bouwen en planten.

Maar tot dat volk wordt ook het volgende gezegd: „Indien het geschiedt, dat gij den HEERE uwen God ganschelijk vergeet en andere goden navolgt en zo dient en u voor dezelve buigt, zoo betuig Ik heden tegen u dat gij voorzeker zult vergaan; gelijk de heidenen, die de HEERE voor uw aangezicht verdaan heeft, alzoo zult gij vergaan, omdat gij der stemme des HEEREN uws Gods niet gehoorzaam zult geweest zijn“ (Deut. 8: 19, 20).

De voorbeelden ter illustratie van dit woord uit Jeremia liggen voor het grijpen. Ik denk aan het huis van Eli, dat tot diep verval kwam. Met dat huis van Eli doet God wat een pottenbakker doet met een misvormde kruik.

Zooals we lezen in 1 Samuël 2: 30: „Ik had wel klaarkijk gezegd: Uw huis en uws vaders huis zouden voor mijn aangezicht wandelen tot in eeuwigheid; maar nu spreekt de HEERE: Dat zij verre van Mij; want die Mij eeren zal Ik eeren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden“.

De Israëlieten uit de dagen van Jeremia hebben ondervonden dat God voor zijn volk, dat van zijn wegen wijkt, een verterend vuur is.

Ze zeiden wel: Des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel zijn deze (Jeremia 7: 4). Maar die tempel is verwoest en Jeruzalem door de vijanden ingenomen en een deel van het volk weggevoerd in ballingschap.

God deed met zijn volk wat een pottenbakker met het leem doet.

Nu kan men trachten zich van dit woord uit Jeremia af te maken door te zeggen: Dat geldt onder het Nieuwe Testament niet meer. Nu gelden voor het ware volk Gods onvoorwaardelijke heilsbeloften. En als we ons van ons geloof bewust zijn dan hoeven we uiteindelijk het oordeel Gods niet meer te vrezen.

Laten we maar oppassen met onze redeneeringen. En laten we den brief aan de Hebreërs maar eens lezen. De Heere zal zijn volk oordeelen (10: 30).

Onze God is een verterend vuur (12: 29).

Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen (2: 3). Zoo spreekt trouwens niet alleen de brief aan de Hebreërs, maar heel het Nieuwe Testament.

Het was in de kerk zoover gekomen dat we geen oordeel of toorn des HEEREN meer vreesden. Men heeft het mij meermalen gezegd: Ik heb niets meer te vrezen. God toornt nooit meer op ons. Het gaat met ons altijd goed.

We mogen dankbaar zijn als de HEERE ons van dergelijke redenaties heeft afgebracht. Als we weer oog kregen voor den ernst van Gods dreigingen over zijn volk. Als we weer leerden beven voor den Pottenbakker in wiens hand we als leem zijn.

Dan zullen we nooit meer zeggen: Het gaat met ons en onze nageslachten altijd goed. Maar dan zullen we vreezen voor Gods toorn.

Dan zullen we doorgaan ons te bekeeren van onze booze wegen.

Doen we dat? Dr van den Bergh heeft indertijd ongeveer het volgende geschreven: „Er is een reformatie, die begint en eindigt met het afwerpen van het synodale juk. En verder laat men alle bannen en breuken en zonden ongemoeid. Dat is de echte reformatie niet. Die bestaat daarin, dat we persoonlijk en